

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Versijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

VOLKENRECHT EN RECHTSPRACTIJK

Een man van de praktijk, die in de balie van de Vereenigde Staten van Amerika een aanzienlijke positie bekleedt en wien veel zaken van internationalen aard onder de oogen komen, vroeg mij onlangs waarom de volkenrechtelijke eisch, die ginder een wel bekend verschijnsel is, in Europa, buiten Engeland, zoo zelden voorkomt. Ik antwoordde dat dit contrast, naar mijn oordeel, aan het verschil tusschen « common law » en gecodificeerd recht toe te schrijven is, ten minste in hoofdzaak.

Volkenrecht is vooral gewoonterecht. Dit is namelijk het geval met de algemeene regels die de materie der staatsaansprakelijkheid beheerschen. In de Britsche landen en in de Vereenigde Staten is, met enkele uitzonderingen, gewoonterecht de grondslag van het nationaal recht. Daar geldt tevens het beginsel dat het volkenrecht deel uitmaakt van 's lands recht.

Natuurlijkerwijze is het ook daar niet mogelijk om tevens practicus en volkenrechtskundige te zijn. Het volkenrecht is een zóó uitgestrekt gebied, de bronnen ervan zijn zoo ongenaakbaar (1), het aantal zaken waarin een echte vraag van internationaal recht (dus niet een loutere vraag van internationaal privaatrecht) voorkomt is, ook daar, zóó klein in verhouding tot andere zaken dat per se het volkenrecht overal een specialiteit is. Komt er echter een zaak van dien aard in zijn praktijk voor, zoo loopt de Angelsaksische jurist minder kans dan zijn collega van het Europeesche vasteland om de hulpmiddelen, die hem misschen het volkenrecht zouden bieden, uit het oog te verliezen.

Een geschreven rechtssysteem is immers een kunstmatig gesloten geheel, waarin voor het gewoonterecht weinig of geen plaats overblijft. Daar spelt het gewoonterecht de hoofdrol; hier is het een bescheiden noodhulpje. De man, die in een dergelijk systeem vastzit, vergeet allicht dat zijn nationale rechtssfeer en de soortgelijke van andere Staten onderling gedragen worden en verbonden zijn door een rechtssysteem, het volkenrecht, waarin de verhouding tusschen gewoonterecht en geschreven recht omgekeerd is.

Daarbij komt nog dat er Staten zijn — of waren — ik denk aan Duitschland, Oostenrijk-Hongarij en Zwitserland, waar het geschreven recht weliswaar ook overheerscht maar waar, van een anderen kant, een federale staatsbouw het medebrengt — of bracht — dat juristen met rechtsproblemen vertrouwd raken, die met volkenrechtsproblemen verwant zijn (2), wat in ons land en in Frankrijk (3) allermint het geval is.

Waar dus het contrast met de Angelsaksische landen bij ons bijzonder scherp is, brengen 's lands ligging, bescheiden afmetingen en uitgebreide nijverheids-, verkeers- en handelsbetrekkingen met het buitenland het mede dat Belgische aanhoorigen onder degenen zijn, die de meeste kans loopen om in een geval te komen waar een vreemde Staat aansprakelijk zou kunnen gesteld worden.

In de allereerste plaats schrijf ik het aan deze omstandigheden toe dat, behalve ten gunste van enkele groote ondernemingen, de Staat betrekkelijk zoo zelden in het geval komt om, in

zijne hoedanigheid van volkenrechtelijken pleitbezorger, voor belangen van particulieren op te treden. En wat voor ons land geldt, geldt ook in min of meerdere mate voor andere landen van het Europeesche vasteland. Dat deze toestand te betreuren is, hoeft nauwelijks te worden gezegd. Rechtsschendingen blijven er door onvergoed en — wat niet minder belangrijk is — de ontwikkeling van het volkenrecht wordt er door belemmerd of vertraagd.

Er valt niet aan te denken om, ook maar oppervlakkig, een idee van het complex volkenrechtelijke staatsaansprakelijkheid voor schade geleden door particulieren, binnen het bestek van dit schrijven te geven. Een vluchtige schets van enkele hoofdtrekken moge hier volstaan.

Waar het gaat om een beweerde volkenrechtelijke staatsaansprakelijkheid is een diplomatieke vordering reeds als rechtsvordering *sensu lato* te beschouwen. De mogelijkheid van een rechtsgeding begint echter alleen waar, 't zij door voorafgaande afspraak, 't zij door overeenkomst in casu tusschen de betrokken Staten, aan den Staat die voor zijn aanhorige wil optreden, het recht werd toegekend de zaak te brengen voor een internationale instantie (Permanente Hof van Arbitrage, Permanente Hof van Internationale Justitie, arbiters, Claims Commissie, enz.).

Hiermede in verband dient het terloops gezegd, dat het niet uitsluitend aan kwaden wil of booze voornemens is toe te schrijven, indien geschillen van politieke aard, of beter gezegd van politieke omvang, meestal nog niet door rechterlijke uitspraak worden geslecht. Integendeel, dit is grootendeels toe te schrijven aan ontoereikende soepelheid van het volkenrecht zelf, m. a. w. aan den betrekkelijk onontwikkelde toestand waarin dit recht zich nog bevindt.

Wat echter de groote meerderheid van de internationale geschillen betreft, waar het politieke gewicht minder is, of heelemaal ontbreekt, kon, tot in het jongste verleden, een geleidelijke uitbreiding van de internationale jurisdictie worden vastgesteld en de hoop lijkt ons nog immer gegrond dat deze beweging, hoewel hier en daar geschorst, toch zal voortgaan. Tot deze meerderheid hooren de geschillen over staatsaansprakelijkheid voor schade geleden door particulieren meestal toe.

Waar een geschil blijkt te bestaan, rijst dus vooral de vraag : is een internationale instantie

volgens bestaande verdragen bevoegd om erover uitspraak te doen of kan zulke bevoegdheid worden teweeg gebracht? Voor bewuste geschillen komt het vrij zelden voor dat dit niet het geval is.

Iedere gedraging van staatsorganen waardoor een vreemdeling schade heeft geleden en die tevens onvereinigbaar is met 's Staats volkenrechtelijke plichten, kan een internationalen eisch tot grondslag strekken.

De onrechtmatige daden of verzuimen waarvan sprake, kunnen zoowel die van de rechterlijke organen zijn als die van de wetgevende of de bestuursorganen. Voor een internationale instantie kan een Staat zijn aansprakelijkheid niet ontgaan met zich op de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te beroepen. Hetzelfde geldt voor alle andere grondwettelijke regels.

De verhouding tusschen volkenrecht en nationaal recht wordt soms (o.a. door het Permanente Hof van Internationale Justitie) zóó geformuleerd, dat voor den internationalen rechter een nationale rechtsnorm niet recht maar alleen feit is; liever zouden wij zeggen : wél een rechtsnorm, maar eene van ondergeschikten aard.

Om te weten hoe een internationale eisch door een particulier teweeg kan worden gebracht, moet men vooral op twee regels letten.

De particulier moet vooral aan den eisch hebben voldaan alle de rechtsmiddelen, die hem het locale recht ten dienste stelt, uitgeput te hebben. Het wordt echter aangenomen dat de internationale rechter den regel niet dient toe te passen waar de bewuste rechtsmiddelen onwerkzaam of ontoereikend zijn.

Volgens de internationale rechtspraak is dit b.v. het geval : waar een ongunstige nationale rechtspraak zóó vaststaat dat er geen redelijke hoop bestaat om er wijziging in te verkrijgen; waar de hoogst toegankelijke instantie blijk van vooringenomenheid zou hebben gegeven; waar de Staat a posteriori toevlucht neemt tot het instandbrengen van een buitengewone rechtbank; waar de bevoegdheid van den nationalen rechter in die mate beperkt is dat een eenigszins toereikende schadevergoeding niet kan worden toegekend; waar de zaak onredelijkerwijze op de lange baan werd geschoven; waar een vonnis, dat alleen in rechte kan worden aangevochten, de feiten zoodanig heeft vastgelegd, dat een wijziging van de uitspraak aan-

gaande een of ander rechtspunt geen toereikende hulp zou verleen, enz.

Waar ten gunste van den particulier een wettelijk vermoeden bestond, werd den Staat de plicht opgelegd om het initiatief te nemen in de nationale procedure.

Heeft de privaatspersoon aan dezen eersten regel voldaan (of komen de Staten overeen om hem van dezen plicht te ontheffen), zoo komt de tweede regel in het spel.

Met enkele uitzonderingen, die ons hier niet hoeven op te houden, wordt een particulier niet voor den internationalen rechter als partij toegelaten. Hij moet zich te dien einde tot zijn Staat wenden. Het Permanente Hof van Internationale Justitie heeft den toestand gekenmerkt door te zeggen dat een Staat, die ten gunste van een particulier optreedt, zijn eigen recht doet gelden om het volkenrecht in den persoon van zijn aanhorige te doen eerbiedigen, wat, in alle geval, in zoo verre waar is dat de Staat, die er vrij over beslist of het al of niet in 's lands belang is de zaak op te nemen, in ieder opzicht het geding beheerscht, hoewel het feitelijk vaak voorkomt dat particulieren als belanghebbenden worden gehoord of ten minste onder den mantel van 's Staats vertegenwoordiging aan het geding deelnemen.

Uit het voorafgaande volgt, dat alleen de belangen van eigen staatsaanhorigen (niet van staatloozen of staatsaanhorigen van een anderen Staat) — een uitzondering werd gemaakt voor zekere eischen ten behoeve van vreemde zeelieden dienst doende aan boord van een nationaal koopvaardijship — onderwerp van een volkenrechtelijken eisch kunnen wezen, een regel die hier niet nader kan worden bepaald en waarmede heel wat netelige vragen verbonden zijn.

Wanneer staat men voor een gedraging van een staatsorgaan die volkenrechtelijk onrechtmatig is? Om hierop het antwoord te geven, zouden wij het wijde gebied van alle rechtsverhoudingen tusschen een Staat en de vreemdelingen die op zijn gebied (4) schade komen te lijden, moeten gaan onderzoeken. Wij zouden honderden internationale vonnissen moeten aanhalen en daarbij nog zoowel de leer van gezaghebbende schrijvers als de practijk van de Staten moeten in acht nemen, een studie waarbij wij ook heel wat tegenstrijdigheid zouden ontwaren.

Een paar gevallen waarin ons land betrok-

ken werd, mogen hier als voorbeeld worden aangehaald :

Zaak de Borchgrave : moord, in Spanje gepleegd, op een lid van de Belgische Ambassade; naast een eisch tot schadevergoeding ten behoeve van de weduwe (deze eisch werd door Spanje voldaan), werd ook, wegens de hoedanigheid van het slachtoffer, een eisch gesteld tot voldoening aan den Staat zelf. De zaak, voor het Permanente Hof van Internationale Justitie hangende, liep op onderling vergelijk uit.

Zaak Chinn : eisch tot schadevergoeding ten behoeve van een Britschen reeder, door Groot-Britannië aan België gesteld; Groot-Britannië beweerde, dat zekere subsidies, aan scheepvaartondernemingen in Congo toegekend, Chinn het concurreeren onmogelijk maakten en in tegenstrijdigheid stonden met het beginsel der vrije vaart op een internationale rivier. De eisch werd door het Permanente Hof van Internationale Justitie afgewezen.

Zaak Ben Tillet : ook een eisch door Groot-Britannië aan België gesteld. Ben Tillet was een Britsche arbeidersleider, die in 1898 naar Antwerpen kwam, gedurende een werkstaking aan de haven; hij werd aangehouden en den dag daarna uitgedreven. Groot-Britannië betwiste niet het recht van België om Ben Tillet uit te drijven, maar beweerde, dat het niet noodig was hem aan te houden, dat men hem dadelijk aan boord van een schip naar Engeland had moeten brengen en dat zijne behandeling in de Antwerpsche gevangenis onverrechtvaardigd was. De eisch strekte tot schadevergoeding en voldoening (verontschuldiging) aan den particulier (dit laatste een verschijnsel dat men in de rechtspraak zelden ontwaart). Een arbiter werd benoemd, die den eisch afwees.

In tegenstelling met de vorige gevallen, zie hier een zaak, waarin het ook ging om de behandeling van een particulier, maar een eisch ten behoeve van een particulier niet kon worden gesteld : een zekere J., die geen Zwitser was, werd in Bazel aangegrepen, in een auto geworpen en met toedoen van de Duitsche grensambtenaars naar Duitschland ontvoerd. Duitschland erkende zijn aansprakelijkheid en J. werd aan de Zwitsersche overheid ter hand gesteld.

Enkele punten moeten echter worden gepreciseerd om verwarring of een valschen indruk te voorkomen.

Onder de gevallen, waarmede rechterlijke organen gemoeid zijn, dient een scherp onder-

scheid gemaakt naar gelang de aansprakelijkheid wordt afgeleid van een voorafgaande gedraging van een staatsorgaan (meestal hier een bestuursorgaan), waartegen locale rechtsmiddelen geen hulp verleenden (eerste groep), of eerst ontstaat uit een gedraging van de rechterlijke organen zelf (tweede groep). Dit laatste omvat ook de gevallen van daad of verzuim van de wetgevende organen, waar schade voor den belanghebbende eerst ontstaat door toepassing van de wet door den rechter.

Bestuurlijke rechtbanken worden als rechterlijke organen beschouwd waar zij werkelijk onafhankelijk recht spreken.

Wat de tweede groep betreft, moet nog één geval apart worden bekeken, namelijk daar waar in een nationale uitspraak volkenrechtvragen worden geraakt. Vindt de internationale rechter dat, 't zij door toepassing van een nationale rechtsnorm die in tegenstrijdigheid staat met het volkenrecht, 't zij door gebrek aan een nationale uitvoeringsnorm van een internationale rechtsnorm, 't zij door vergissing van den nationalen rechter, de uitspraak met het volkenrecht onverenigbaar is en de overige vooronderstellingen van de aansprakelijkheid vervuld zijn, zoo is deze aansprakelijkheid zonder meer gegeven.

Andere gedragingen van den nationalen rechter dan de uitspraak van een vonnis, of gedragingen van andere staatsorganen die met het rechtswezen gemoeid zijn, kunnen ook met een bepaalden volkenrechtsregel in tegenstrijdigheid staan. Hier geldt natuurlijk hetzelfde.

Buiten dit geval (dus overal waar het gaat om feiten of om nationaal recht, ook internationaal privaatrecht) geldt integendeel een beperkende regeling, die op volgende wijze kan worden samengevat: de Staat is aansprakelijk alleen voor rechtsverweigeren *sensu stricto* (opzettelijke of buitensporige vertraging in de behandeling der zaak echter inbegrepen) en voor klaarblijkelijke partijdigheid tegen den vreemdeling als zoodanig, of als aanhorige van een bepaalden Staat, tenzij op andere wijze klaarblijkelijk onrecht werd gepleegd of tenzij, in de rechtsorganisatie, de procedure, hun toepassing, of in de uitspraak, zulke gebreken te voorschijn komen, dat het vermoeden ten gunste van 's Staats rechtswezen, waarop deze beperkende regeling berust, er door te niet wordt gedaan. (5)

Het dient nauwelijks opgemerkt dat ook hier

aansprakelijkheid berust op tegenstrijdigheid van de gedragingen van den rechter (of den wetgever) met een volkenrechtsregel, namelijk met den regel die rechtsverweigeren enz. verbiedt.

Waar het gaat om de vraag of een uitspraak al of niet met een volkenrechtsregel onverenigbaar is, lette men wel op den inhoud van de volkenrechtelijke verplichting, bijzonder in het geval van een verdrag over een materie van privaatrechtelijken aard. Geeft de hoogst toegankelijke instantie, van een bepaling die haar oorsprong vond in zoodanig verdrag, een interpretatie die den belanghebbende onjuist voorkomt, zoo volgt het niet altijd dat, indien hij gelijk heeft, zijn Staat een eisch tot aansprakelijkheid hieruit kan afleiden, ten minste daar waar voor redelijken twijfel plaats is.

Men moet in ieder geval de volkenrechtelijke verplichting op den keper beschouwen. Deze bestaat meestal hierin dat de contracteerende Staten zich zóó gedragen dat zij den regel naar zijn inhoud doen gelden; zij kan echter ook alleen hierin bestaan dat de contracteerende Staten gelijkluidende bepalingen in hun wetgeving opnemen. Waar het gaat om een privaatrechtelijke materie zal laatstgenoemde interpretatie vaak de juiste zijn.

Dit sluit de mogelijkheid niet uit dat een van de contracteerende Staten zich tot den — *ex hypothesi* bevoegden — internationalen rechter wendt om den waren zin van het verdrag te laten vaststellen. Moest het dan voorkomen dat, na verloop van deze internationale procedure, de Staat, wiens interpretatie onjuist werd verklaard, het noodige zou verzuimen om het internationale vonnis uit te voeren en moesten, bij gebrek aan interpretatieve wetgeving te dien einde, zijn rechtbanken in hunne rechtspraak volharden, zoo mag men aannemen, dat dan een eisch tot aansprakelijkheid gegrond zou zijn. Dit zou immers een geval zijn van « klaarblijkelijk onrecht ».

Voor gedraging van privaatspersonen is de Staat niet aansprakelijk; uitsluitend voor gedraging van staatsorganen. Maar het valt dadelijk onder het oog dat, waar den vreemdeling eene, naar omstandigheden voldoende, bescherming tegen gedraging van particulieren niet werd verzekerd, dit verzuim van de bestuursorganen een bron van aansprakelijkheid kan worden; zoo ook het verzuim om de overtreders behoorlijk te vervolgen en te straffen, echter

met dien verstande dat, volgens jongste rechtspraak, de Staat, die in dezen laatsten plicht te kort komt, niet meer zooals vroeger aansprakelijk wordt gesteld voor de gevolgen van de misdaad, maar uitsluitend voor de gevolgen van het daarop volgende verzuim, waarnaast, bij herhaaldelijk voorkomen van dergelijke verzuimen, de Staat een volkenrechtelijken eisch tot wijziging van den toestand kan stellen. Ook zouden slachtoffers kunnen doen gelden, dat herhaaldelijk verzuim van repressieve maatregelen in vorige gevallen, onvoldoende preventie impliceert.

Voor gedraging van opstandelingen is een Staat, die doet wat hij kan om den vreemdeling te beschermen, niet aansprakelijk.

De internationale rechter is geenszins beroepsinstantie. Hij kan een nationaal vonnis noch te niet doen noch wijzigen. De Staat zelf zal vaak geen nationaal rechtsmiddel ter beschikking hebben om de gevolgen van een volkenrechtelijk onrechtmatig vonnis uit te wischen. Daarom wordt, in arbitrageverdragen, vaak voorzien dat, indien de grondwet van den aansprakelijken Staat geen middel biedt om de gevolgen van het vonnis te niet te doen, de internationale rechter een andere billijke volvoering zal toekennen.

De woorden « daad », « verzuim », « gedraging » zouden tot misverstand kunnen leiden. Volgens jongste rechtspraak, gaat het hier niet — of ten minste niet uitsluitend — om het begrip « culpa ». Ook waar geen schuld van eenig staatsorgaan wordt vastgesteld, is de Staat niettemin aansprakelijk, indien een volkenrechtelijk onrechtmatige gedraging den Staat wordt aangerekend. Dit kan het geval zijn ook waar het betreffende staatsorgaan zijn bevoegdheid te buiten ging, maar uiterlijk als staatsorgaan optrad, alsook waar de onrechtmatige gedraging met die bevoegdheid in verband stond.

Uit de wijze waarop de volkenrechtelijke aansprakelijkheid kan worden gehandhaafd ten behoeve van een particulier, in den regel alleen door rechtsvordering uitgaande van den Staat, volgt reeds, dat de practijk een vrij bont beeld moet opleveren. Naar gelang immers van de zeer uiteenlopende macht- en belangenverhouding onder Staten, is de aansprakelijkheid in meerdere of mindere mate verwezenlijkt. Het gebeurde zelfs, dat eischen waaraan een zwakke Staat niet kon weerstaan, het billijke overschre-

den. Maar vaker komt het voor dat, door omgekeerde machtsverhouding, gegronde eischen niet worden voldaan.

Het aansprakelijk zijn van den Staat voor volkenrechtelijk onrechtmatige gedragingen tegenover vreemdelingen is een rechtsopvatting die onder den traditioneelen, maar heden vewarring stichtenden naam (6) van « rechtsverweigering » (hier niet sensu stricto) aloud bekend is en reeds in de middeleeuwen, wat den kern betreft, in voege was.

Soms mag het lijken alsof deze norm dreigde in het nietige te verzinken. Dit zijn echter door plaatselijke en tijdelijke gebeurtenissen zwartgekleurde inzichten, die meer hun ontstaan te danken hebben aan stemming dan wel aan overweging.

Veel schade werd aan het aanzien van het volkenrecht toegebracht door welsprekende drukte om abstracte begrippen, door voorbarige en te ver gaande regelingen en vooral door het uitbuiten van idealistische verzuchtingen ten gunste van nationale eigenbaat.

Hier, in zake staatsaansprakelijkheid ten gunste van vreemdelingen, staan wij echter op vasten grond. Het gevaar van codificatie, dat in 1930 dreigde, lijkt voor goed geweken; ervaring en tijd zullen het hunne er toe bijdragen om den gang van de statenpractijk, waar hij gestoord werd, tot beproefde richtsnoeren terug te brengen.

Diepe wijzigingen, welke de nationale rechtsopvatting van menig volk hebben ondergaan, zullen, indien zij duurzaam blijken, zich geleidelijk in den materielen inhoud van het begrip staatsaansprakelijkheid weerspiegelen; het rechtsinstituut zelf, gegrond op oeroud rechtsbewustzijn, zal niet schipbreuk lijden.

JAN HOSTIE,

Advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel;

Rechtskundig Adviseur van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel.

(1) De toestand in dit opzicht is in België bijzonder ellendig.

(2) Ten minste gedeeltelijk schrijf ik het hieraan toe dat Duitschland, Zwitserland en bijzonder Oostenrijk zoovele uitmuntende volkenrechtsgeleerden tellen, of telden.

(3) Daar op rechtsgebied Frankrijk's invloed op ons land bijzonder sterk is, vinden, ook wat het volkenrecht aangaat, Fransche rechtsopvattingen en Fransche rechtsleer bij ons meer weerklink dan die van andere landen.

(4) Afgezien van de aansprakelijkheid voor wat zich op hooge zee kan voordoen alsook voor gedragingen van personen die volkenrechtelijke immuniteit genieten. Bijzondere toestanden (« capitulaties », bezetting, enz.) worden ook buiten beschouwing gelaten.

(5) Zekere Staten en hun rechtsgeleerden hebben een meer limitatieve opvatting, die echter geen toereikenden steun in de internationale rechtsspraak vindt.

(6) J. S. A. François, Handboek van het Volkenrecht, 2e deel, blz. 747, Tjeenk Willink, Zwolle 1933.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 13 December 1938.

Voorzitter : M. Rolin.

Verslaggever : M. Limbourg.

Op. Min. : M. Sartini van den Kerckhove.

STRAFVORDERING. — VERKEERDE AANHALING VAN EEN WETSBEPALING. — GEEN GROND TOT VERBREKING. (ART. 411 WETBOEK VAN STRAFVORDERING). — STRAFRECHT. — CHECK ZONDER DEKKING. — ART. 509BIS STRAFWETBOEK. — VOORWAARDE VAN HET MISDRIJF. — CHECK. — VORM.

Wanneer de straffen door twee wetsbepalingen voorzien, dezelfde zijn en de rechterlijke beslissing verkeerdelijk eene van deze bepalingen voor de andere aanhaalt, bestaat er ingevolge art. 411 van het Wetboek van Strafvordering geen grond tot verbreking. De omstandigheid dat een check zonder dekking nooit aangeboden werd is zonder eenigen invloed op het bestaan van het misdrijf. De omstandigheid dat een check zonder dekking zou aangeboden worden maakt inderdaad geen bestanddeel uit van het misdrijf voorzien door art. 509bis van het Strafwetboek.

Art. 2 der wet van 20 Juni 1873 belet niet dat een check waarin het wit vak na de woorden «aan order van...», niet ingevuld is, als een check «aan drager of toonder» mag aanschouwd worden, niettegenstaande de omstandigheid dat geen van de twee gedrukte meldingen «aan toonder» en «aan order» uitgeschrapt is.

De Dekker t/O. M.

Het Hof,

Gehoord Raadsheer Limbourg in zijn verslag en op de conclusiën van den heer Sartini van den Kerckhove, Eerste Advocaat Generaal;

Gelet op bestreden arrest, den 8 October 1938 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Omtrent het eerste middel : schending van art. 196 van het Strafwetboek, «doordat nergens, noch in de kwalificatie van het ten laste gelegd misdrijf, noch in de motieven of het dispositief van het arrest, wordt aangevoerd of bewezen verklaard dat de betichte zulks met bedrieglijk inzicht zou hebben gedaan, evenmin dat hij het zou gedaan hebben met het inzicht om te schaden»;

Overwegende dat het bevel van de raadkamer het ten laste van den betichte gelegd feit vermeldt, als door hem «met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden» gepleegd;

Dat die betichting door het arrest bewezen verklaard wordt;

Dat het eerste middel aldus feitelijk grond mist;

Omtrent het tweede middel : schending van dezelfde wetsbepaling «doordat, volgens het arrest, het niet is kunnen uitgemeakt worden wie, de betichte of een derde, de wissels ingevuld heeft «en» doordat volgens het arrest, de wissels aan betichte overhandigd werden om een geldelijke tusschenkomst in een afgesproken zaak tusschen hen te be-

166

werken; dat de betichte misbruik maakte dezer terhandstelling; dat het arrest aldus «het verdraaien of veranderen van de waarheid niet vaststelt»;

Overwegende dat het arrest vaststelt dat de wissels vervalscht werden door bijvoeging van de melding «bon pour aval»; dat betichte met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden ervan gebruik gemaakt heeft;

Dat het tweede middel aldus voor betichte van belang ontbloot is;

Omtrent het derde middel : schending van art. 197 van het Strafwetboek «doordat een derde van goede trouw, in wiens voordeel een wissel in blanco geteekend, en bedrieglijk ingevuld zou worden geëndosseerd, gerechtigd zou zijn den ondertekenaar in blanco te vervolgen in betaling van den wissel, zonder dat deze laatste zou kunnen aanvoeren dat het stuk vals is»;

Overwegende dat het uit het arrest blijkt dat betichte noch derde van goede trouw, noch ondertekenaar was;

Dat het middel aldus voor betichte zonder belang is;

Omtrent het vierde middel : schending van art. 509 van het Strafwetboek «doordat het Hof van Beroep uit hoofde van dat artikel gevonnist heeft, alhoewel de feiten ten laste van betichte gelegd voorzien zijn daar art. 509bis van het Strafwetboek;

Overwegende dat de straffen door deze twee wetsbepalingen voorzien dezelfde zijn; dat volgens art. 411 van het Strafvorderingswetboek, er geen grond tot verbreking bestaat in geval van onjuiste aanhaling van eenen wettekst;

Omtrent het vijfde middel : schending van art. 97 der Grondwet, doordat het Hof slechts eene van de zes betichtingen sub B ten laste van betichte gelegd bewezen heeft verklaard en nog niet eens bepaald heeft dewelke van de zes bewezen was geworden»;

Overwegende dat betichting B zes feiten inhoudt, dat bestreden arrest deze betichting bewezen verklaart en er bijvoegt dat het bestellen van de verschillende checks het uitwerksel is van een zelfde misdadig inzicht;

Dat het vijfde middel aldus van feitelijken grond ontbloot is;

Omtrent het zesde middel : schending van art. 509bis van het Strafwetboek en van art. 1 tot 4 van de wet van 20 Juni 1873 «doordat het arrest zegt dat betichte betalingen heeft gedaan aan De Bruyn Henri bij middel van deze checks en ten andere vaststelt dat deze betalingen zonder uitwerksel gebleven zijn, daar er geene dekking bestond; dat deze bewering in tegenstrijd is met het voorgaande, vermits indien er betaling geweest is, deze de schuld uitgedoofd heeft, volgens art. 1234 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat, met te zeggen dat betichte aan De Bruyn, «betalingen heeft gedaan» bij middel van checks, de rechter over den grond niet meent en niet zegt dat deze terhandstelling het uitwerksel had van eene «betaling» aan De Bruyn; dat bestreden arrest in den zin moet verstaan worden, dat

betichte aan De Bruyn checks overhandigd heeft met het inzicht van te betalen; dat het verstaanbaar is dat het arrest voortgaat met te zeggen dat de betalingen zonder uitwerksel gebleven zijn, daar er geene dekking bestond;

Dat het middel aldus niet kan aangenomen worden;

Omtrent het zevende middel: schending van art. 509bis van het Strafwetboek doordat deze wetsbepaling « maar van toepassing is wanneer er geen dekking bestaat op het oogenblik dat de check aangeboden wordt en dat er geen misdrijf bestaan kan indien de check nooit aangeboden werd, wat het geval is »;

Overwegende dat de betichting in het bevel van de raadkamer onder litt. B vermeld, « met voorweten zonder voorafgaande toereikende en beschikbare dekking op Banque de Malines de hiernavermelde checks uitgegeven te hebben... » al de bestanddeelen van het misdrijf, voorzien door art. 509bis, I°, inhoudt; dat deze betichting door bestreden arrest bewezen verklaard wordt;

Dat de omstandigheid, dat de checks later aangeboden zijn, geen bestanddeel uitmaakt van het misdrijf;

Dat het middel aldus niet gegrond is;

Omtrent het achtste middel: schending van art. 97 van de Grondwet, doordat de besluiten van betichte, zeggende dat het wit vak dat op de gedrukte formule staat niet ingevuld werd en dat, ten andere, de melding « aan order » of « aan toonder » niet uitgeschrapt werd door bestreden arrest niet beantwoord zijn;

Overwegende dat bestreden arrest vaststelt dat de checks « afgegeven aan De Bruyn met de melding « au porteur » voor de vermelde sommen en onder handteeken van betichte, aan drager of toonder een volledige titel tot uitbetaling verschaffen »;

Dat het arrest op de besluiten antwoordt en dat het middel aldus feitelijk grond mist;

Omtrent het negende middel: schending van art. 3 van de wet van 20 Juni 1873, doordat « een check waarop een van de twee gedrukte meldingen « aan toonder » of « aan order » niet uitgeschrapt is geen geldige titel daarstelt en dat het arrest ten andere onbegrijpelijk is wanneer het spreekt van een check aan « drager of toonder », vermits beide uitdrukkingen « drager of toonder » dezelfde beteekenis hebben;

Overwegende dat bestreden arrest deze uitdrukkingen als gelijkbeteekenend gebruikt; dat ten andere art. 2 van de bovengemelde wet niet belet dat een check, waarin het wit vak na de woorden « aan order van... » niet ingevuld is, als een check « aan drager of toonder » mag aanschouwd worden, niettegenstaande de omstandigheid dat geen van de twee gedrukte meldingen « aan toonder » of « aan order » uitgeschrapt is;

Dat het middel niet gegrond is;

En overwegende dat de bestreden beslissing werd geveld op een rechtspleging in dewelke de substantieele of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd, en dat de uitgesproken veroordeelingen overeenkomstig de wet zijn;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening, verwijst aanlegger in de kosten.

167

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 18 October 1938.

Voorzitter : M. De Vos.

Raadsheeren : MM. Delvaux en De Beus.

Adv. Gen. : M. Pholien.

Pl. : Mrs Smits en Deloof.

GOUDCLAUSULE. — KON. BESLUIT VAN 11 APRIL 1935. — OVEREENKOMST GESLOTEN NA HET K. B. IN UITVOERING DER CLAUSULE. — GEEN BINDENDE KRACHT.

Alhoewel eene overeenkomst na het verschijnen van het K. B. van 11 April 1935 gesloten werd, dient zij niet uitgevoerd wanneer zij slechts strekt tot de uitvoering van een goudclausule afgesloten in een kontrakt, voor het verschijnen van het K. B.

Feyt t/ De Backer.

Aangezien de oorspronkelijke eisch er toe strekte betaling te bekomen van een som van 62.222,19 fr. welke beroeper beweert nog verschuldigd te zijn krachtens een goudclausule vervat in eene akte van hypothecaire leening ten bedrage van 150.000 frank;

Aangezien bedoelde leening aangeaan werd den 9 September 1932; bij akte verleden voor notaris De Winter te Borgerhout, geregistreerd te Antwerpen 1e Kantoor, den 13 September 1932;

Aangezien in deze akte bedongen wordt dat het kapitaal van 150.000 fr. alsook de intresten zullen terugbetaald worden derwijze dat met het teruggegeven getal franken de uitleener zich dezelfde hoeveelheid fijnoud zal kunnen aanschaffen als degene die ten tijde van de leening door de geleende som vertegenwoordigd is;

Aangezien bijgevolg door die leening de verplichtingen van den schuldenaar bepaald werden in franken gewaarborgd door een goudclausule;

Aangezien het Kon. Besluit nr 158 van 11 April 1935 vermeldt dat, wanneer in een vóór 31 Maart 1935 afgesloten overeenkomst van leening de verplichtingen van den schuldenaar bepaald zijn hetzij in goudgewicht hetzij in franken gewaarborgd door een goudclausule, hij enkel de numerieke som franken verschuldigd is die, op de bij Koninklijk Besluit van 25 October 1926 vastgestelde goudpariteit, overeenkomst met zijn verbintenissen en hij die som enkel verschuldigd is in de speciën die gangbaar zijn op het oogenblik van de betaling;

Aangezien de betwiste leening aangeaan werd vóór 31 Maart 1935, en derhalve de bedongen goudclausule moet beschouwd worden als blijvende zonder eenig gevolg, daar het Koninklijk Besluit, van 11 April 1935, klaarblijkelijk van openbare orde is;

Aangezien beroeper kwijting en handlichting gaf op 29 Juni 1936; onder voorbehoud van al zijn

gebeurlijke rechten op de bedongen goudclausule en thans beweert dat beroepene, in de eerste helft van September 1935 zich verbonden heeft die clausule na te leven;

Aangezien beroeper daaruit afleidt dat er een nieuwe overeenkomst is ontstaan, na 31 Maart 1935 en de overeenkomst aangegaan na dien datum door het Koninklijk Besluit van 11 April 1935 niet verboden wordt;

Aangezien beroeper tot eenig bewijs van deze overeenkomst, den gedingbeslissenden eed oplegt en beroepene aanvaardt dezen eed af te leggen;

Aangezien deze beslissende eed zooals hij is voorgesteld, niet ontvankelijk is;

Aangezien inderdaad aan beroepene luidens de bewoordingen van den eed, opgelegd wordt te zweren dat toen hij de eerste maal na de devaluatie de intresten op de hypothecaire leening van 150.000 frank ging betalen, en namelijk in de eerste helft van September 1935, hij mondeling toegezegd heeft de bekomen leening volgens de goudwaarde van den Belgischen frank terug te betalen, wat beroeper heeft aanvaard;

Aangezien aldus de bewoordingen van dezen eed niet slaan op een nieuwe overeenkomst, maar wel de uitvoering betreffen van de overeenkomst van leening, tusschen partijen aangegaan den 9 September 1932, en inzonderheid op de daarinbegrepen goudclausule;

Aangezien bijgevolg, op grond van het Koninklijk Besluit van 11 April 1935, de voorgestelde beslissende eed niet kan aangenomen worden, omdat hij strekt tot bewijs van een overeenkomst die strijdig is met een bepaling van openbare orde;

Om die redenen :

Het Hof,

Gezien art. 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Alle andere of tegenstrijdige conclusie van de hand wijzende;

Ontvangt het beroep; verklaart het niet gegrond; bekrachtigt het bestreden vonnis; veroordeelt beroeper tot de kosten van zijn beroep.

168

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer (bis). — 18 October 1938.

Voorzitter : M. Verstraete.

Rechters : MM. Hallemaans en Bervoets.

Pleiters : Mrs Victor en Henderickx.

HUWELIJSRECHT. — ART. 214 B. W. — AFHOUDING LOON. — BEVOEGDHEID VAN DEN VREDERECHTER IN GEVAL VAN HET BESTAAN VAN EEN TITEL TOT ONDERHOUDSGELD.

Wanneer er een titel bestaat die aan de vrouw onderstandsgeld toekent is de Vrederechter aan wien de toepassing van art. 214 B. W. gevraagd wordt in algemeenen regel gebonden aan het bedrag dat in den titel wordt vermeld.

Zulks is echter niet meer het geval wanneer sedert het verleenen van den titel de omstandigheden gewijzigd zijn. In dit geval bepaalt de Vrederechter in volle

vrijheid het bedrag voor hetwelk de afhouding dient te geschieden.

De Herdt t/ De Herdt.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;
Gezien de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Gezien het vonnis in dato 21 April 1938 uitgesproken door den Heer Vrederechter van het derde kanton te Antwerpen in regelmatig vorm voorgebracht en de akte van beroep van Mevrouw De Herdt, oorspronkelijke aanlegster in dato van 5 Mei 1938, geboekt;

Aangezien het beroep regelmatig is en bijgevolg ontvankelijk;

Aangezien de heer Vrederechter zich bepaald heeft beroepster te machtigen het maandelijksch bedrag van 250 fr. tot hetwelk beroepene door bevel in kortgeding in dato 14 September 1937 veroordeeld werd, in ontvangst te nemen op dezes loon, bij de Compagnie des Chemins de Fer du Congo Supérieur et des Grands Lacs;

dat wanneer een titel bestaat, de bepalingen der nieuwe wet van 20 Juli 1932 in algemeene regel slechts als een vereenvoudigd middel gelden om de uitvoering ervan te bewerkstelligen;

dat echter het aangenomen is dat zulks niet meer het geval is wanneer sinds het verkrijgen van dien titel een wijziging in den toestand is ingetreden; (Depage B. I, bl. 629 (klein tekst), Van Lennep, Preadvies, art. 212 en volg. B. W., Rechtskundig Weekblad, 3 April 1938, n° 29, kol. 1200) ;

dat in dit geval het aan den Vrederechter volledig vrijstaat ingevolge art. 214b het beslag op het loon toe te laten voor een bedrag dat volledig vrij door hem te bepalen is;

Aangezien blijkt uit de bestandeelen der zaak, met name uit den brief van de Maatschappij der Groote Meren in dato 3 Juni 1938 dat beroepene, verre van nog werkloos te zijn zooals het geval was toen het bevel in kortgeding uitgevaardigd werd, sinds verscheidene maanden in dienst is bij bovenvermelde vennootschap, waar hij een loon verdient, welke hij voorzichtigheidshalve verkiest te verzwijgen;

dat het slechts van hem afhangt de Rechtbank nauwkeurig in te lichten over het bedrag zijner wedde, en dat indien hij zulks weigert te doen, de Rechtbank zonder twijfel hieruit kan afleiden dat het bedrag dezer wedde hem stellig toelaat ten minste de gevraagde 500 fr. per maand te betalen;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond, en er op rechtdoende hervormt het bestreden vonnis;

Zegt voor recht dat beroepster gemachtigd is op het loon van beroepene, dat uitbetaald wordt door de «Compagnie des Chemins de Fer du Congo supérieur et de Grands Lacs» waarvan de zetel gevestigd is te Brussel, avenue de l'Astronomie, 24, een bedrag van 500 fr. rechtstreeks in ontvangst te nemen;

Verwijst beroepene in al de kosten.

169

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

31 December 1937

Voorzitter d.d. : M. G. Verstraete.
 Rechters : M.M. P. de Walque en G. Axters.
 Pleiters : Mrs V. Sabbe en Valcke.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. —
 LAATTIJDIGE BETALING DER VERGOEDING. —
 VERANTWOORDELIJKHEID. — MUNTONTWAAR-
 DING VAN 30 MAART 1935.

1. *De gerechtelijk vastgestelde vergoeding moet onmiddellijk na de onherroepelijke uitspraak ter Consignatiekas gestort worden. De onteigenaar is altijd in beginsel verantwoordelijk voor de schadelijke gevolgen zijner laattijdige betaling.*
2. *Voor eene schadeloosstelling in muntwaarde is de schade spruitende uit de laattijdige betaling, het verlies van de kroozen. De schade bestaat niet wanneer de onteigende partij voort van de vruchten van het onteigende goed is blijven genieten.*
3. *De onteigenaar is ook verantwoordelijk voor de schade spruitende uit de Muntwet van 30 Maart 1935, daar deze wet niet de herschatting van eene voor de wet vastgestelde vergoeding heeft verboden. Deze verantwoordelijkheid vindt haar grondslag in art. 1382, B. W.*

Kimpe t/ Stad Oostende.

Gezien de dagvaarding voor deze rechtbank van 17 Maart 1937 geboekt op zegel van drie frank;

Gezien de andere gedingstukken en artikelen 2, 36 en 64 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Overwegende dat aanlegger de betaling vordert van eene som van 62.537,50 frank en de gerechtelijke intresten bij wijze van aanvullende schadeloosstelling verschuldigd wegens onteigening ten openbaren nutte van zeventien huizen, een slop, twee stukken grond en een grondstrookje gelegen te Oostende langs de Nieuwpoortsche steenweg, waarin hij voor de helft deelachtig was;

Overwegende dat naar het gevoelen van aanlegger deze nieuwe vergoeding hem toekomt omdat de stad Oostende slechts op 1 Oktober 1936, de op 1 Maart 1935 gerechtelijk vastgestelde vergoeding ter consignatiekas heeft gestort met het gevolg dat hij van de kroozen van zijn deel in deze vergoeding gedurende deze tijdruimte bleef verstoken, waartegen de vruchten van zijn verlengd genot niet konden opwegen, zoodat het verschil tusschen beide hetzij 3720 fr. hem dient vergoed te worden;

Overwegende dat aanlegger tevens 58.817 fr. 50 aanvullende schadevergoeding vordert omdat sinds het arrest van 1 Maart 1935 bij K. B. van 31 Maart 1935 de bij K. B. van 25 Oktober 1926 op 0,209211 gr per Belga bepaalde goudpariteit heeft verlaagd op 0,150632 gr., wat naar de meening van aanlegger de koopkracht van den Belgischen frank met 25 % heeft verminderd zoodat het hem toegekende aantal frank van 235270 (410540 : 2) met 25 % dient vermeerderd opdat de vergoeding met de werkelijk geleden schade volkomen gelijkwaardig zou wezen;

Overwegende dat de stad Oostende deze vordering van allen grond ontbloomd verklaard, omdat wat het eerste deel der vordering betreft aanlegger in het bezit van het onteigende goed is gebleven tot den dag der consignatie, en wat het tweede deel der vordering betreft de wet van 29 April 1935 stilzwijgend verbiedt van de wijzigingen aan de goudpariteit van den frank, in dit geval rekening te houden;

Overwegende dat de rechtspraak algemeen aanvaardt dat de inhoud van het artikel 12 van de wet van 17 April 1835 zoo dient verstaan te worden dat de onteigenaar verplicht is de gerechtelijk vastgestelde vergoeding onmiddellijk na de onherroepelijke uitspraak ter consignatiekas te storten (Verb. 24 November 1910, Pas. 1911.I.21; Brussel 3 Juli 1917, Pas. 1918.II.123);

Overwegende dat de onteigenaar dus in beginsel kan gedwongen worden de schadelijke gevolgen zijner laattijdige bewaarsstelling bovendien te vergoeden; dat wanneer er spraak is van eene schadeloosstelling in muntwaarde de gewone schade welke de onteigende kan lijden door een vertraagde betaling het verlies is van de kroozen op de verschuldigde som;

Overwegende nochtans dat de onteigende partij geen recht heeft op deze intresten indien zij van de vruchten van het onteigende goed is blijven genieten tot den dag der bewaarsstelling (Brussel 30 Juli 1883, Pas. 1884.II.367; Luik 12 Juni 1920, Pas. 1920.II.219); dat uit de dagvaarding blijkt dat aanlegger dit genot heeft behouden gezien hij als zijn deel in de opbrengst der pachten gedurende de tijdruimte loopende van het arrest van 1 Maart 1930 tot den dag der consignatie de som van 14.905 fr. 50 vermeldt;

Overwegende dat dus het eerste deel der vordering niet gegrond is;

Overwegende dat tengevolge van de muntwet van 30 Maart 1935 en het K. B. van uitvoering van 31 Maart daaropvolgende eenerzijds en het K. B. n. 158 van 11 April 1935, alle gevolgen der waarborgsbepalingen tegen muntontwaarding in contracten van verhuring van onroerende goederen van erfpacht en van leening, worden te niet gedaan ten nadeele van de schuldeischers terwijl anderzijds de wet van 29 April 1935 toelaat met deze muntontwaarding rekening te houden bij schatting van een vergoeding of van een schadeloosstelling doch slechts « in de maat waarin zij den dag van die schatting invloed had op de werkelijke koopkracht van den frank in de zaak waarover het gaat »;

Overwegende dat naar de stelling van de stad Oostende het feit dat de wet van 29 April 1935 slechts spreekt van schattingen dewelke op dit oogenblik nog te doen zijn, bewijst dat de wetgever stilzwijgend alle herschatting van een voor de muntwet vastgestelde vergoeding heeft willen verbieden;

Overwegende dat deze stelling niet gegrond is; dat de draagwijdte van deze wet duidelijk omschreven werd in de memorie van toelichting (zie Gescheiden der kamer van volksvertegenwoordigers -

vergadering van 15 April 1935 - 34); dat de eenige bedoeling van den wetgever is geweest te verhinderen dat de sinds de eerste muntontwaarding heerschende rechtspraak, dewelke de verhouding der vermindering van de goudpariteit bij de herschatting eener vergoeding onverminderd toepastte op het aantal frank, niet van toepassing zou blijven nu de economische koopkracht van den frank niet in evenredigheid der muntontwaarding was vermindert;

Overwegende dat dus het vraagstuk, in zijn geheel gesteld blijft, te weten of eene bijvoegelijke schadevergoeding dient toegekend aan den onteigende, wiens vergoeding bepaald werd voor de muntontwaarding, wanneer door de laattijdige consignatie de onteigende in de onmogelijkheid is geweest zich er tegen te beveiligen;

Overwegende dat deze nieuwe schuld van den onteigenaar niet zoozeer haar rechtskundige grondslag vinden zou, in de grondwettelijke verplichting eener «billijke» vergoeding bij een onteigening ten openbaren nutte, dan wel in het artikel 1382 van het B. W. dat aan eenieder oplegt de schadelijk gevolgen zijner schuld te vergoeden;

dat het hier inderdaad gaat om de vergoeding van de schade die aan aanlegger berokkend is door het nieuwe feit van de laattijdige bewaarstelling; waardoor een billijk vastgestelde vergoeding naderhand onbillijk zou geworden zijn;

Overwegende dat zooals hooger reeds gezegd, de consignatie op 1 Oktober 1936 als wanneer de vergoeding sinds 1 Maart 1935 was vastgesteld eene onwettelijke daad is; dat wel is waar luidens de conventie wet van 2-12 Oogst 1912 de staat de rekening van de stad Oostende moest crediteeren van het bedrag der onteigeningsvergoedingen; dat de stad voorhoudt zich reeds op 18 Maart 1935 bij brieven tot den dienst van Bruggen en Wegen gewend te hebben opdat de noodige voorschotten door het bevoegd ministerie haar ter hand zouden gesteld worden; dat zij nochtans niet betwist dat zij de rechtstreeksche schuldenaar van aanlegger was; dat tegenover dezen laatste alleen de stad voor de laattijdigheid der bewaarstelling te verantwoorden heeft onverschillig of deze laattijdigheid oorspronkelijk aan een derde te wijten was; dat anderzijds het ondergaan van de muntontwaarding voor den schuldeischer der vergoeding nadeelige gevolgen heeft gehad; dat ten slotte alleen nog dient onderzocht of er tusschen deze benadeeling en de onwettige daad een oorzakelijk verband bestaat;

Overwegende dat dit oorzakelijk verband niet te betwijfelen valt; dat alhoewel de muntontwaarding reeds einde derzelfde maand voorkwam, aanlegger zich hiertegen had kunnen beveiligen ware de vergoeding dadelijk geconsigneerd geweest;

Overwegende dat luidens de rechtspraak dezer rechtbank de schade door aanlegger geleden billijk zal hersteld worden door het toekennen eener som gelijk aan 25 % van de oorspronkelijk vastgestelde vergoeding, hetzij 58.817 fr. 50;

Overwegende dat naast deze vergoeding ook de rechterlijke intresten verschuldigd zijn van den dag

der dagvaarding, gezien het recht van aanlegger steunt op artikel 1382 van het B. W.;

Om deze redenen,

De rechtbank, alle andere besluiten verwerpende, veroordeelt de stad Oostende aan aanlegger te betalen ten titel van schadeloosstelling, eene som van 58.817 fr. 50, met de rechterlijke intresten;

Wijst het overige van de vordering af;

Veroordeelt de stad Oostende tot de kosten;

Verklaart dat er geen redenen voorhanden zijn om dit vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad.

170

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

1 October 1938.

Voorzitter : M. Saverys.

Referendaris : M. R. Maraite.

Pleiter : Mr Goedertier.

KOOP EN VERKOOP. — GEDRUKTE VERKOOP-VOORWAARDEN OP FACTUUR. — STRAFBEDING. — VERHOOGING VAN PRIJS BIJ NIET BETALING. — GELDIGHEID.

De vermeldingen welke op een door den koper stilzwijgend aanvaarde factuur duidelijk gedrukt staan, maken deel uit van de voorwaarden van verkoop en gelden als dusdanig voor partijen als wet.

Zulks geldt ook voor het strafbeding dat een verhoging van 20 % op den koop prijs voorziet in geval van rechterlijke vervolging wegens niet betaling. Deze verhoging moet door de rechtbank worden toegepast niet alleen om wille van het karakter van het strafbeding maar ook om redenen van billijkheid.

De Meester t/ De Coninck.

Aangezien de eisch door aanlegger ingediend er toe strekt van verweerder, wegens prijs van geleverde waren, protest en inningskosten, betaling der gezamenlijke som van 2392,60 frank te bekomen met de gerechtelijke intresten en de kosten des gedings;

Aangezien verweerder den grondslag van dezen eisch erkent behalve nochtans wat de inningskosten betreft;

Aangezien het onomstootbaar vast staat dat al de facturen welke aan verweerder werden gezonden en door dezen zonder eenige opmerking werden aangenomen op de voorzijde de volgende gedrukte meldingen dragen : « Maison De Coninck Mouscron doit pour vente et livraison de ce qui suit expédié à ses risques et périls aux conditions particulières reproduites au dos de la facture... »

Aangezien art. 11 van deze bijzondere voorwaarden welke op de keerzijde der facturen duidelijk vermeld staan letterlijk luidt als volgt : « dans le cas où des poursuites judiciaires seraient nécessaires pour assurer la liquidation de la présente facture celle ci sera majorée d'un taux minimum de vingt pour cent pour frais de contentieux »;

Aangezien verweerder ten onrechte beweert dat

voormelde meldingen hem niet kunnen verbinden, vermits de rechtsleer en de rechtspraak het algemeen eens zijn om te oordeelen dat de vermeldingen welke op eene door den kooper stilzwijgend aanvaarde factuur duidelijk gedrukt staan deel maken van de voorwaarden van den koop en als dusdanig voor de partijen als wet gelden wanneer zij niet worden tegengesproken ofwel door eene andere melding van dezelfde factuur ofwel nog door een mondeling of schriftelijk beding waarvan het bewijs wordt ingebracht;

Aangezien daaruit volgt dat het strafbeding hetwelk bij de factuur in uitdrukkelijke en ondubbelzinnige bewoordingen werd bepaald ter zake zijn volle en algeheele uitwerking moet hebben;

Aangezien inderdaad een strafbeding in den geest der partijen de nauwkeurige vergoeding daartestelt van de schade welke door den schuldenaar aan den schuldeischer werd toegebracht tengevolge der onuitvoering der verbintenis (art. 1149 B. W.) en het den rechter niet behoort eene hogere of mindere som aan de benadeelde partij toe te staan (art. 1152 B. W.);

Aangezien deze verhooging van 20 procent insgelijks in billijkheid volkomen gerechtvaardigd is wanneer men overweegt dat in België in tegenstrijd met wat in andere landen geschiedt de rechtspraak tot hiertoe noch het eereloon der advocaten noch de kosten van verplaatsing of verlet ten laste van de in het ongelijk gestelde partij heeft gelegd en men aan eenen voorzichtigen handelaar geen grief mag maken voorzorgmaatregelen te hebben getroffen ten einde de algeheelheid van het bedrag zijner schuldvordering te kunnen optrekken met zich op voorhand tegen de hierboven aangehaalde onkosten te dekken;

Aangezien daarenboven verweerder het alleen aan zich zelf te wijten heeft wanneer hij zijne schuld ten gepasten tijde niet heeft vereffend;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere en tegenstrijdige conclusiën verwerpende verklaart den eisch gegrond, verwijst diensvolgens verweerder aan aanlegger te betalen de som van 2300,60 frank met de gerechtelijke intresten en de kosten des geding.

171

VERDEGERECHT TE LEUVEN

1ste Kanton. — 17 November 1936.

Vrederechter : M. Pr. Theunis.

Pleiters : Mrs Edg. Van Dessel en Ach. Oliviers.

DIENTSTBAARHEID. — VERMELDING IN AKTE. — VERKOOPING. — NIET UITDRUKKELIJKE VERMELDING IN TWEEDE AKTE. — ZICHTBAARHEID. — ALGEMEEN BEDING. — BEHOUD.

Indien een titel een dienstbaarheid van overgang voorziet en deze dienstbaarheid niet vermeld wordt in een eropvolgende verkoopakte van het dienstbaar erf, blijft ze nochtans behouden, daar de verkoper niet meer rechten aan den kooper kan overdragen dan hij er zelf bezat.

Van de zichtbaarheid der dienstbaarheid en van de vermelding in de akte van het beding « verkocht met de voor- en nadeelige, zichtbare en onzichtbare erf-dienstbaarheden », dient daarenboven rekening gehouden.

L. Smets t/ F. Smets.

Gezien het proces-verbaal van plaatsopneming d.d. 26 October 1936;

Aangezien verweerder niet betwist dat bij akte verleden vóór notaris Beckers te Leuven den 24 Juni 1907, er bedongen werd dat de losweg van vijf meter breedte, aangewezen op het aan de akte gevoegd plan, over de loten dertien (thans eigendom van verweerder), veertien (waarvan aanlegger eigenaar werd bij voormelde akte) en vijftien, gaande van de straat naar de Voer tot aan perceel zestien, niet moest aangelegd worden indien de drie loten door denzelfden eigenaar werden aangekocht, hetgeen het geval niet is geweest;

Aangezien aanleggers' recht op de betwiste erf-dienstbaarheid dus berust op een titel;

Aangezien het niet ontkend wordt dat gezegde titel, zijnde voormelde notarieele akte, behoorlijk werd overgeschreven ten hypotheekkantore van Leuven en dat hij derhalve tegenwerpelijk aan derden is;

Aangezien in die omstandigheden, het feit, dat de akte van verweerder, verleden vóór notaris De Cooman te Leuven den 28 November 1933 en waarbij verweerder zijn goed kocht van Mej. Maria Elvira Catharina Verstraeten, dochter en erfgename van de koopers van lot 13 in 1907, wijlen Carolus Verstraeten en zijn echtgenoot Clara Alexandrina Van Campenhout, geen melding inhoudt van de betwiste servitude, zonder draagkracht is ter zake, dewijl de verkoopster niet meer rechten aan den kooper kan overdragen dan zij er zelf bezat; dat haar recht bestond in den eigendom van het perceel land, doch belast met de dienstbaarheid in kwestie;

Aangezien het aan verweerder gebeurlijk vrij staat zich tegen de verkoopster te keeren;

Aangezien overigens de akte van 1933 de gewone clause bevat dat het goed verkocht wordt met de voor- en nadeelige, zicht- en onzichtbare erf-dienstbaarheden;

Dat verweerder gewis niet onwetend moest zijn van het bestaan der dienstbaarheid;

Dat deze zich trouwens op 't oogenblik van den aankoop veropenbaarde door den weg, gaande van het perceel van aanlegger over dit van verweerder om in zachte helling te eindigen aan de straat; helling die verweerder bekend heeft over enkele maanden te hebben afgeschaft door aanvulling alzoo de uitoefening der servituut verhinderende en zelfs onmogelijk makende;

Dat daarenboven verweerder in 't jaar 1933 reeds rechtover het door hem aangekochte perceel woonde en het door hem niet tegengesproken wordt dat hij tot over enkele maanden den weg door aanlegger gebruiken liet;

Aangezien uit voorgaande beschouwingen volgt dat de eisch gegrond is;

Om deze redenen,

Wij, rechtdoende tegensprekelijk;

Herzien ons vonnis van 3 Oktober 1936, een plaatsbezoek bevelende;

Verklaren dat aanlegger, overeenkomstig de bepalingen der akte van aankoop van 24 Juni 1907, het recht heeft een overgang te nemen van zijn eigendom over het land van verweerder op een breedte van vijf meter;

Veroordeelen dienvolgens verweerder de belemmering die hij aan den overgang gebracht heeft met den grond op te hoogen, langs de straat te herstellen; zulks binnen de veertien dagen na de beteekening van het huidig vonnis; en bij gebreke door hem daaraan te voldoen, machtigen aanlegger van nu af voor alsdan zelf tot de noodige werken te doen overgaan, op kosten, last en risico van verweerder, gezegde kosten invorderbaar zijnde op eenvoudig vertoon van de kwijting desbetreffend;

Veroordeelen verweerder tot de kosten des geding, deze begroot tot heden op 74,15 fr., hierin begrepen de kosten van het plaatsbezoek.

WERKRECHTERSRAAD TE ANTWERPEN (Kamer voor Bedienden)

27 December 1938.

Rechtsk. Bijzitter: Mr H. Jacob.

- I. BETAALD VERLOF. — WET VAN 8 JULI 1936. — TOEPASSELIJKHEID.
II. TAALGEBRUIK. — TEKSTARGUMENTEN. — ENKEL NEDERLANDSCHEN TEKST.

- I. *De wet van 8 Juli 1936 betreffende het betaald verlof is toepasselijk op de bedienden.*
II. *Alle tekstargumenten ingeroepen voor een rechtscollege uit het Vlaamsche gedeelte van het land moeten op den Nederlandschen tekst der wet gesteund zijn.*

Thevenin t/ Heiblom.

Aangezien aanlegger de toepassing vraagt van de wet van 8 Juli 1936 betreffende het betaald verlof;

Aangezien aanlegger als bediende in dienst is geweest van verweerder;

Aangezien verweerder opwerpt dat de wet van 8 Juli 1936 niet toepasselijk zou zijn op bedienden;

Aangezien verweerder den Nederlandschen tekst van de wet inroept, die uitsluitelijk spreekt van «arbeiders»;

Aangezien aanlegger integendeel verwijst naar den Franschen tekst, waarin steeds het woord «travailleurs» voorkomt;

Aangezien verweerder terecht doet opmerken dat volgens de juiste terminologie het woord «arbeiders» in de sociale wetgeving steeds beteekent «handenarbeiders» in tegenstelling met «bedienden»;

Aangezien men anderzijds de juiste vertaling van

het Fransche begrip «travailleurs» onder meer te vinden is in het Koninklijk Besluit van 9 Juli 1926, dat dit begrip in het Nederlandsch weergeeft door het woord «werknemers», dat slaat zoowel op «bedienden» als op «arbeiders»;

Aangezien de terminologie gebruikt in de Nederlandsche teksten van de sociale wetten echter zeer onnauwkeurig is; aangezien het Fransche «ouvrier» nu eens vertaald wordt door «arbeider», dan weer door «werkman» (zie wet van 10 Maart 1900 en wet van 1903);

Aangezien onder meer in éénzelfde wet het woord «arbeider» dienst moet doen als Nederlandschen term voor twee verschillende Fransche woorden, namelijk «ouvrier» en «travailleur», woorden die in die wet twee verschillende begrippen weergeven (wet van 14 Juli 1921);

Aangezien meer in het bijzonder de terminologie gebruikt door den Nederlandschen tekst van de wet van 8 Juli 1936 klaarblijkelijk te onbetrouwbaar is om te kunnen dienen als een absoluut criterium, en men dus uit het gebruik van het woord «arbeider» niet op afdoende wijze kan afleiden dat de wet niet toepasselijk zou zijn op de «bedienden»;

Aangezien strafrechtelijk den twijfel ontstaan uit een dergelijke onnauwkeurigheid van de wettelijke terminologie eventueel zou kunnen ingeroepen worden als reden om het niet toekennen van verlof aan bedienden te doen ontsnappen aan beteugeling, maar dat de Werkrechtscamer, oordeelende op burgerrechtelijk gebied, de verplichting heeft de juiste toepassingsfeer van de wet te onderzoeken;

Aangezien voor het bepalen van deze toepassingsfeer een rechtsmacht uit het Vlaamsche gedeelte van het land geen rekening mag houden met de Fransche teksten van de wet, vermits alle tekstargumenten voor een rechtscollege uit het Vlaamsche gedeelte van het land op den Vlaamschen tekst der wetten moeten steunen;

Aangezien de Raad in casu de juiste draagwijdte der wettelijke bepalingen mag onderzoeken aan de hand van de voorbereidende werken;

Aangezien uit de Memorie van Toelichting voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers onbetwistbaar blijkt dat de wet toepasselijk is op de bedienden (Documenten, Bijzondere zitting 1936, nr 7, blz. 4);

Aangezien verweerder betwist dat hij regelmatig vijf personen in dienst heeft gehad;

Om deze redenen:

Laat aanlegger toe te bewijzen... (zonder belang).

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD!!!**

BIBLIOGRAPHIE

Paul HAIDANT. — Précis de législation industrielle et sociale. — 2e édition. — Etabliss. Bruylant, Brussel. — 1939.

Er is zoo pas een tweede uitgave verschenen van dit uitstekend werk van de hand van den heer Haidant, professor aan de Hoogere School voor Handels- en Consulaire Wetenschappen te Luik. Destijds hebben we reeds in dit tijdschrift de verdiensten van de eerste uitgave onderlijnd.

De sociale wetgeving en het nijverheidsrecht evolueeren zeer snel en nadat de eerste editie het licht gezien had in 1935, had de schrijver reeds in 1937 een bijvoeglijk deel moeten publiceeren waarin de talrijke veranderingen, die in de laatste jaren waren tot stand gekomen, vermeld werden.

De nieuwe uitgave geeft thans een volkomen up to date handboek dat de zeer uitgebreide en ingewikkelde stof op synthetische wijze klaar en duidelijk uiteenzet.

Het boek zal niet enkel de openbare besturen en de nijverfaars interesseeren, doch is bijzonder geschikt tot leidraad voor het onderwijs in de sociale wetgeving en in het nijverheidsrecht. Men vindt er inderdaad op bondige wijze samengevat heel de stof van de burgerlijke wetgeving betreffende den arbeid, alsook de arbeidsreglementeering, de wet betreffende de verzekering en de sociale vorozorg, deze aangaande de gezondheid en de veiligheid der werklieden en verder de menigvuldige bepalingen betreffende de nijverheidsinrichtingen.

Alex PASQUIER. — Traité du divorce et de la séparation de corps. — Maison Ferd. Larcier, Brussel. — 1939.

In een der onlangs verschenen deelen van de schitterende reeks « Les Nouvelles » werd een lijvige studie gepubliceerd welke door den heer Pasquier gewijd was geworden aan de echtscheiding en de scheiding van lijf en goederen, in onze juridische literatuur de meest volledige en meest recente studie op dit gebied.

Bij de bespreking van dit deel der Nouvelles hadden wij het genoegen op de groote verdiensten van dit werk van den heer Pasquier te wijzen.

Het is dan ook een uitstekende gedachte geweest van de uitgeverijfirma Larcier dit handboek in een afzonderlijke uitgave te publiceeren, opdat het ook in handen zou komen van al diegenen die niet de volledige reeks van « Les Nouvelles » ter hunner beschikking hebben.

Wie in zijn rechtspraktijk als advokaat of magistraat zaken van echtscheiding heeft te behandelen, zal niet kunnen nalaten voortdurend dit boek te consulteren, dat niet enkel een merkwaardige uiteenzetting vormt van heel dit belangrijk leerstuk, doch dat op meesterlijke wijze de volledige rechtsleer en rechtspraak op dit gebied heeft uitgeput en synthetisch verwerkt.

Lucien WALLEMACQ. — Le régime fiscal de la société de personnes à responsabilité limitée. — Maison Ferd. Larcier, Brussel. — 1939.

De praktijk heeft uitgewezen dat het systeem der personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid steeds in grootere mate de gunst wint van de belanghebbenden. Fiscale beschouwingen spelen hierbij een

buitengewoon groote rol en het is dan ook van belang dat men zich zoo nauwkeurig mogelijk rekenschap zou kunnen geven van de gevolgen op fiscaal gebied, die teweeggebracht worden door de oprichting van dergelijke vennootschappen.

Deze moeilijke stof wordt door den schrijver uiteengezet met de bedoeling op de gemakkelijkste wijze te worden begrepen en aldus in de breedste kringen klaarheid te verspreiden over de zeer bijzondere fiscale gevolgen dezer soort vennootschappen.

Na zijn uiteenzetting trekt de schrijver uit zijn beschouwingen duidelijke conclusies, die er toe bijdragen ons te doen inzien hoezeer de fiscale rechtvaardigheid in ons land nog te wenschen laat.

Dit neemt niet weg dat zeer velen bij de lectuur van dit boek enorm veel zullen leeren en dat de practici, dank zij de gegevens van deze eenvoudige en bevattelijke studie, aan hun cliënteel heel wat belangrijke en waardevolle gegevens zullen kunnen verstrekken, die zonder dit boekje bij vele juristen misschien minder bekend zouden zijn geworden.

WETGEVING

WET van 17 Januari 1939 tot wijziging van de reeds bij de wet van 30 Mei 1931 gewijzigde wet van 14 Januari 1928 op de verlaten van familie.

Artikel 1. — Artikel 391bis van het Wetboek van Strafrecht (art. 1 der wet van 14 Januari 1928 op de verlaten van familie, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 30 Mei 1931) luidt als volgt :

« Met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank of met een dezer straffen alleen, onverminderd, zoo daartoe termen zijn, de toepassing van strengere strafbepalingen, wordt gestraft hij die na, door een gerechtelijke uitspraak waartegen geen beroep of verzet meer openstaat, te zijn veroordeeld geworden om een uitkeering tot onderhoud te betalen aan zijn echtgenoot, aan zijn bloedverwanten in de nederdalende of in de opgaande linie, meer dan twee maanden vrijwillig in gebreke is gebleven de termijnen er van te kwijten.

» Wordt met dezelfde straffen gestraft, de niet naleving in de bij de vorige alinea voorziene voorwaarden, van de verplichtingen bedoeld bij de artikelen 206, 207, 301, 340b, 340c en 349 van het Burgerlijk Wetboek.

» Dezelfde straffen zijn van toepassing op den echtgenoot die vrijwillig, aan de uitwerking van de krachtens artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek door den rechter verleende machtiging de door die machtiging voorziene inkomsten, schuldvorderingen of opbrengsten van den arbeid geheel of gedeeltelijk onttrekt, en wel nadat tegen die machtiging geen verzet of beroep meer openstaat. »

Art. 2. — Artikel 2 der wet van 14 Januari 1928, gewijzigd bij de wet van 30 Mei 1931, luidt als volgt :

« Wanneer een persoon, schuldenaar in de voorwaarden voorzien bij artikel 1, meer dan twee maanden in gebreke is gebleven, of zich onttrokken heeft aan de gevolgen van de machtiging door den rechter gegeven krachtens artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek, wordt hij vóór den vrederechter ontboden ten verzoeken van belanghebbenden of van het openbaar ministerie, en dit door middel van een aangeteekenden brief door den griffier geteekend en toegezonden met een bericht van ontvangst.

» De vrederechter neemt de verklaringen van partijen af en maakt daarvan een proces-verbaal op, dat hij aan den procureur des Konings overdraagt. »

Gegeven te Brussel, den 17 Januari 1939.

BALIELEVEN

VLAAMSCH PLEITGENOOTSCHAP BIJ DE BALIE TE BRUSSEL

VOORDRACHT VAN PROF. MR. E. M. MEYERS

Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden,
Voorzitter der Nederlandsche Juristenvereniging

De voordracht die door het Vlaamsch Pleitgenootschap bij de Balie van Brussel werd ingericht, op Donderdag, 26 Januari j.l., kende een buitengewoon bijval.

De zaal van het Hof van Assisen, die voor de gelegenheid was voorbehouden, liep op het gestelde uur bomvol: de naam van Prof. Meyers had betooverend ingewerkt.

In zeer verheven en zeer juiste termen stelde Voorzitter Romsee den zeer geleerden spreker aan het achtbaar publiek voor en hield er aan te onderlijnen dat op cultureel gebied, menschen zooals Prof. Meyers een werkelijk bindteeken zijn tusschen Noord en Zuid hij wees op het enorm werk en de groote verdiensten van Prof. Meyers in het belang der Nederlandsche rechtsliteratuur.

Onder luid applaus, kwam vervolgens Prof. Meyers aan het woord om te handelen over «Een ieder wordt geacht de wet te kennen».

Hij begon met uitdrukking te geven aan de groeiende sympathie van de Noord-Nederlandsche rechtsgeleerden voor de Vlaamsche Juristenwereld.

Op een luchtige, bevattelijke en deskundige wijze ontleedde hij den rechtsregel: «Een ieder wordt geacht de wet te kennen». Nergens in de wet aangetroffen, en alleen door een oude traditie overgeleverd, wordt deze regel immer terug gevonden in de Arresten van het Hof van Verbreking.

Alhoewel het een fictie is, zegt spreker, dat, in het belang van het recht, deze rechtsregel een bestaand-noodzakelijkheid bezit.

Op aangename wijze en met voorbeelden, genomen uit alle domeinen, bewijst hij dat, inderdaad noch de leek noch de jurist, hij weze rechter, professor, of advocaat, de wet van zijn land volledig kent noch kan kennen.

Wanneer zulks verwondering zou baren voor den leek, is het niettemin best begrijpelijk voor den jurist, gezien het omvattende en ingewikkelde van het maatschappelijk leven dat door de wet moet worden beheerscht. De talrijke anecdoten waarmede spreker zijn voordracht illustreert, wekken meer dan eens een smakelijke lach op bij het publiek.

Is het toepassen van den bewusten rechtsregel in het algemeen nog een noodzakelijkheid, toch moet worden vastgesteld, dat de laatste jaren, vooral in zake sociaal recht, hij niet met strengheid door de rechtbank wordt toegepast.

Wordt hij niet meer als volstrekt algemeen bindend beschouwd, toch moet worden gezegd, dat vooral voor wat twee domeinen betreft, hij nog streng wordt toegepast, namelijk in zake de bindbaarheid der wetten en in zake de delictueele en quasi delictueele verantwoordelijkheid.

In Duitschland en Italië wordt voor wat het eerste punt betreft, nog onderscheid gemaakt tusschen de bindbaarheid der strafwet en der burgerlijke wet, doch in de meeste andere landen wordt hieromtrent geen onderscheid aanvaard.

In de meeste der landen wordt weliswaar de onkunde der wet, als een verzachtende omstandigheid aangenomen.

Spreker eindigt zijn voordracht met een warm pleidooi voor een beter en doelmatiger onderwijs van de rechtsbegrippen in de scholen, er op wijzend, dat er anderzijds gevaar bestaat spreken onder het volk te verspreiden, wanneer deze, door de gebruikte termen, de juiste weergave niet zijn van het begrip dat ze dekken.

Een klare en duidelijke wettekst is verder een dringende noodzakelijkheid geworden, alsmede meer eenheid in de redactie van de wet, eenheid die leiden zal tot eenheid in de rechtstaal.

Spreker acht het ten slotte een noodzakelijkheid dat tusschen de Noord-Nederlandsche en Vlaamsche rechtsgeleerden een nauwe samenwerking zou bestaan om mogelijk te maken, dat in afzienbare tijd, de wetboeken in de Nederlandsche taal gesteld, benevens een klare en zuivere taal, naar inhoud een voorbeeld zouden worden voor gansch de wereld.

Deze voordracht die levendig werd toegejuicht, zal in de annalen van het Vlaamsch Pleitgenootschap ingeschreven blijven als een schoone gebeurtenis.

Tusschen de aanwezigen kunnen wij vermelden:

Aan de Eeretafel: Mr E. Van Dievoet, Minister van Justitie; Mr. Veldekens, Stafhouder van de Orde der Advokaten bij het Hof van Verbreking; Mr. E. De Keersmaeker, lid van de Raad der Orde van Advokaten, bij het Hof van Beroep, plaatsvervanger van Stafhouder Devèze, belet; Graaf de Lichtervelde, eerste voorzitter van het Hof van Beroep; Mr. Pholien, Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep; Mr. Van de Kelder, Voorzitter van het Krijgshof; Baron Janssens, Auditeur-Generaal; Baron Gilson de Rouvreux, Voorzitter der Rechtbank van Eersten Aanleg; Mr. Ganshof van der Meersch, Procureur des Koning; heer Van Beirs, Voorzitter der Rechtbank van Koophandel; Mr. I. Van Leynseele, Voorzitter van het Verbond der Belgische Advokaten; Mr. Thevenet, Voorzitter der Conférence du Jeune Barreau; Mr. Coppens, Voorzitter der Koloniale Afdeeling van de Conférence du Jeune Barreau.

Buiten de Eeretafel: Baron de Harinxma thoe Slooten, Gezant der Nederlanden; Oud-Minister en Mevr. P. Heymans; Oud-Minister en Mevr. Ph. Van Isacker; Mr. Cornil, advocaat-generaal bij het Hof van Verbreking; Mr. Hayoit de Termicourt, advocaat-generaal bij het Hof van Verbreking; Mr. en Mevr. De Veen, Voorzitter van het Rekenhof; Mr. Van Laethem, Raadsheer in het Hof van Beroep; Mr. De Beus, Raadsheer in het Hof van Beroep; Mr. Ost, advocaat-generaal bij het Hof van Beroep; Mr. Tulkens, kabinetsoverste van den Minister van Justitie; Baron Van Voorst tot Voorst, Gezantschapsattaché van Nederland; Mr. A. J. Goos, Oud-Kabinetsoverste van den Minister van Economische Zaken; Mevrouw Baers, Senator; Mr. Victor, Hoogleraar te Brussel; Mr. Van Geyt, Mr. Schreuder, Mr. De Busscher, hoogleraren te Brussel; Mr. Collin en Mr. Van Hee, hoogleraren te Leuven; Mr. Van Houtte, hoogleraar te Gent; Mr. Van Dieren, Senator; Mr. Borginon, Kamerlid; Mr. Fransman, secretaris van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden; Mr. Struye, secretaris van het Verbond der Belgische Advocaten; Mr. Salkin-Masse, lid van den Raad

der Orde van Advocaten; Mr. Van Prijs, lid van de Raad der Orde van Advocaten; Mr. Thelen, oud-voorzitter van het Vlaamsch Pleitgenootschap; Mr. P. Heuvelmans, Bestuurder der Vlaamsche Diensten van den Senaat; Mr. J. Grauls, letterkundige.

VLAAMSCH PLEITGENOOTSCHAP BIJ DE BALIE VAN BRUSSEL

Voordracht van Meester Muylle

Op Woensdag, 25 Januari, gaf Meester Muylle, advocaat te Brugge, en oud-Krijgsauditeur bij de Koloniale Troepen, een voordracht over «De toekomst van de Haven van Zeebrugge».

Deze voordracht was belegd in samenwerking met de koloniale afdeling van de «Conférence du Jeune Barreau».

Talrijke leden van het Vlaamsch Pleitgenootschap hadden er aan gehouden op deze voordracht aanwezig te zijn.

Na een geschiedkundig overzicht te hebben gegeven van Brugge, gaf spreker een woord uiteenzetting betreffende het ontstaan van de haven met de moeilijkheden daaraan verbonden.

Aan de hand van kaarten en plans, die in het lokaal waren aangebracht, gaf hij vervolgens uitleg nopens de verschillende deelen van de haven van Brugge en Zeebrugge en wijdde op klare wijze uit over hun nut en hun bestaansnoodzakelijkheid, alsmede over de beweging der haven en de mogelijkheden die zij bieden.

Het meest interessante deel van de causerie was ontegensprekelijk het gedeelte waarin hij sprak over de geplande werken met het oog op het verzendingsprobleem.

De desbetreffende plans, die op leerrijke wijze de voorgestelde wijzigingen aangaven, lieten aan het gehoor toe zich een klaar gedacht te vormen.

Ten slotte onderlijnde spreker met klem het economische en militaire nut van de haven van Zeebrugge.

Hij acht het noodzakelijk dat eindelijk zou worden afgebroken met een sleur, die tot hertoe heeft bestaan en dat een doelmatige propaganda zou worden ingezet om bij het publiek de overtuiging te wekken dat het probleem van de haven van Zeebrugge geen lokaal, maar een nationaal probleem is.

De haven van Zeebrugge moet worden aanzien niet als een concurrent voor de haven van Antwerpen, maar als een voorhaven van deze laatste, die in bepaalde critische omstandigheden vooral van buitengewoon nut zou kunnen zijn.

Spreker drukt de hoop uit, dat eindelijk de droom van Leopold II zal mogen verwezenlijkt worden en dat de noodige maatregelen zullen worden genomen om de haven van Zeebrugge een waardige rol te laten vervullen in het economische leven van het land.

Waar Meester Coppens, voorzitter van de koloniale afdeling van de «Jeune Barreau» den spreker aan de vergadering had voorgesteld, dankte Meester Romsee, voorzitter van het Pleitgenootschap, den spreker voor zijn zeer interessante uiteenzetting, waarvan het nut vooral lang in het feit dat zijn uiteenzetting het klaarste bewijs levert van het feit, dat de haven van Zeebrugge geen lokaal maar een nationaal probleem uitmaakt.

Meester Hervi-Cousin deelt ten slotte enkele persoonlijke herinneringen mede in verband met de moeilijkheden, die het ontstaan van de haven en haar opbloei zooals heeft moeten ondervinden.

VLAAMSCH CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Op Vrijdag 27 Januari l.l. belegde de Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen in de Assisenzaal van het Gerechtshof eene openbare voordracht. Als voordrachtgever trad op Mr. A. M. Meyers, professor aan de Universiteit te Leiden en Voorzitter van de Nederlandsche Juristenvereniging met als onderwerp «Eenieder wordt geacht de wet te kennen». Deze eenige gelegenheid een der meest vooraanstaande juristen uit het huidige Nederlandsche rechtsleven aan het woord te hooren, had een talrijk en uitgelezen publiek in het Gerechtshof samengebracht. Onder de aanwezigen in de totaal gevulde Assisenzaal bevonden zich talrijke vooraanstaanden uit het sociale en kulturele leven van Antwerpen. Aan het bureel hadden plaats genomen, naast den Voorzitter Mr. Ignace Van den Brande, stafhouder Mr. Henri Stuyck, de Voorzitter van de Rechtbank van Eersten Aanleg M. Van Stratum, de Voorzitter der Handelsrechtbank M. Stappers, staatsminister Van Cauwelaert, Voorzitter der Vlaamsche Academie voor Kunsten, Letteren en Wetenschappen, Mr. Hendrix, Voorzitter der Vlaamsche Academie voor Geneeskunde, Mr. Ruys, consul-generaal der Nederlanden te Antwerpen, M. Lejeune d'Allegeersheque, eerste-substituut van den Procureur des Konings, M. Verbraken, hoofd-referendaris der Handelsrechtbank, Krijgsauditeur De Bie, MM. Moreels en Anthonis, onder-voorzitters der Burgerlijke Rechtbank, Mr. Leclef, oud-stafhouder, MM. Van Kerckhoven en Van Hofstadt, onder-voorzitters der Handelsrechtbank, verschillende oud-voorzitters der Vlaamsche Conferentie, waaronder Mrs. Jules Franck, Van der Planken, De Jongh, Stockmans, alsook prof. Mr. René Victor, hoofdopsteller van het Rechtskundig Weekblad, waren eveneens aanwezig.

Onder de talrijke vooraanstaanden die aanwezig waren bevonden zich M. De Weerd, voorzitter van den Provincieraad, Mr. Wildiers, onder-voorzitter, M. Kennes, lid van de Bestendige Deputatie, M. De Ruyter, griffier van den Provincieraad, terwijl verontschuldigen waren binnengekomen van Ministers Van Dievoet en Marck, van Baron Holvoet, Gouverneur der Provincie, Burgemeester Kamiel Huysmans, en van de schepenen Sasse, Somers, Segers en Van Put.

In zijn inleidend woord wees de Voorzitter Mr. Ignace Van den Brande op de groote wetenschappelijke activiteit, op de meest verschillende gebieden der rechtswetenschap van Prof. Meyers. Hij vestigde er de aandacht op dat Prof. Meyers steeds groote belangstelling heeft getoond voor het Vlaamsche rechtsleven en dat belangrijke gedeelten van zijn rechtshistorischen arbeid aan de Vlaamsche rechtsgeschiedenis zijn gewijd.

Prof. Mr. Meyers begon allereerst met zijn sympathie uit te drukken voor het Antwerpsche midden en ving hierop de behandeling van zijn onderwerp aan: «Iederen wordt geacht de wet te kennen». Op uiterst spiritueele en heldere wijze, waaruit het groote meesterschap van den spreker overduidelijk bleek, haalde hij enkele aspecten naar voren op de verschillende gebieden van het recht, van dezen rechtsregel, die nergens geschreven staat en nochtans een zoo belangrijk sluitstuk is in het recht. Uit een rijke ervaring als jurist putte de spreker talrijke treffende voorbeelden die zijn toehoorders niet enkel met den behandelde rechtsregel zelf vertrouwd maakten, maar die ook op scherpe wijze het wezen van de problemen die het recht stelt en de wijze waarop hiervoor een oplossing wordt gezocht, belichten.

In een korte slotbeschouwing wees spreker verschil-

lende wegen aan die naar een betere kennis van het recht door de breede lagen van het volk kunnen leiden. Hij wees hierbij ten slotte op de groote waarde van samenwerking tusschen Nederlandsche en Vlaamsche juristen die ook zonder officiële maatregelen tot een dergelijke verregaande eenmaking van het recht kan leiden tot het oogenblik zal komen waarop nog slechts één enkel rechtsmonument voor de beide deelen van den Nederlandschen stam zal bestaan.

Een geestdriftig en dankbaar applaus bewees overvloedig, hoezeer de toehoorders van het geestelijke feestmaal hun door den spreker geboden, hadden genoten.

Na afloop van deze voordracht hadden de Voorzitter en Mevrouw Van den Brande er aan gehouden de aanwezige voorraanstaanden ten hunnent te ontvangen. In een atmosfeer van groote gezelligheid en Vlaamsche voornaamheid, bleven de talrijke genoodigden nog geruimen tijd in het gastvrije huis van Mr. en Mevrouw Van den Brande bij elkander.

VLAAMSCH CONFERENTIE DER BALIE VAN GENT

Voordracht van Prof. Mr. E. M. Meijers.

Na Brussel, na Antwerpen, trad Prof. Mr. E. M. Meijers Zaterdag, 28 Januari, voor de VI. Conferentie der Balie van het Hof van Beroep te Gent, op. De voordracht greep plaats in de zaal van het Hof van Assisen, die voor de gelegenheid was opgeknapt, en netjes met een 150 toehoorders was bezet. Spreker ontwikkelde dezelfde ideeën die hij in de andere voordrachten over hetzelfde onderwerp «Eenieder is geacht de wet te kennen» had ontwikkeld, toch niet zonder speciaal in zijn inleiding er op gewezen te hebben dat hij bijzonder graag naar Gent spreken kwam, omdat hij reeds sinds een twintig tal jaren de stad bezocht als belangstellende in de rechtsgeschiedenis, en er uit eerbiedwaardige folianten de bewijzen had opgediept van de vroegere hoogstaande Vlaamsche cultuur. «Zoo gij, Mijnheer de Voorzitter, thans dankbaar meent te moeten opzien naar het Noorden, dan is het Noorden evenzeer en misschien nog meer dank verschuldigd aan het Zuiden, want hier in het Zuiden in de 14e en 15e eeuw werd de Nederlandsche cultuur geboren, en bereikte ze haar eersten bloei, en ook de Noord-Nederlandsche bloei van de 16e en 17e eeuwen is van Vlaamschen oorsprong. En van die vroeg-middeleeuwsche cultuur was Gent het centrum en de bakermat.»

Op deze zeer gevatte en gelukkige wijze had de geleerde voordrachtgever het welkomwoord van den voorzitter Mr. Varendonck beantwoord, die in hem het symbool had begroet van de samenwerking van de Noord- en Zuid-Nederlandsche Rechtswetenschap.

Naast voorzitter en spreker hadden op het podium nog plaats genomen, Mr. H. De Cock, stafhouder der Gentsche Balie, Mr. M. Matthys, ondervoorzitter der Vlaamsche Conferentie, Mr. J. Vermeulen, sekretaris.

In de zaal onder het uitgelezen publiek, dat ook genoodigden en belangstellenden buiten de rechterlijke wereld bevatte, bemerkten wij op de eerste rijen, de Heeren Remy, Prokureur-Generaal, de Heer D. Ruyck, Voorzitter van de Rechtbank, de Heeren Raadsheeren Langerock, Fiers, Van Winckel, Lagae, de Advokaten-Generaal De Bie, Op de Beeck, De Smet, P. Vermeulen, Rechters de Lanier, Van den Abeele, Van Eeckhoutte,

Thienpont, A. De Vreese. De Heeren substituten Bohijn, Van Houtte, Van Hauwe, benevens talrijke confraters.

Voor de voordracht zelf, verwijzen we naar de andere verslagen in dit blad.

Even toch willen we nog het slot van de voordracht van Prof. Meijers onderstrepen waar hij het had over de rechtspreuken, die weder zouden dienen ingevoerd te worden; dus niet alleen de oude nog levende opgespoord, maar ook nieuwe gemaakt die de huidige rechtsnormen weder mondgemeen, en deze den volke diets zouden maken.

Hoe weinig we toch van de rechtsgeschiedenis afweten, deed dat ééne kleine voorbeeld ons voelen, die spreuk namelijk «Qui vend le pot, dit le mot». Zoowel onder magistraten als onder advokaten bleek ze totaal onbekend. Een bewijs te meer dat «Eenieder wordt geacht (geheel) de wet is kennen» een vrome fictie is. Doch ook dat de rechtsgeschiedenis, zelfs de vaderlandsche, aan onze Universiteiten niet voldoende wordt beoefend.

Zou, in 't gewag daarvan, het Rechtskundig Weekblad geen initiatief kunnen nemen, en een rubriek «Rechtspreuken» openen, waarin ieder van ons die zoo een spreuk ergens tegenkomt, soms op 't onverwachts die als volkswijsheid uit den mond van een cliënt hoort rollen, die zou opteekenen, en daarin publiceren. Er is waarschijnlijk meer van die oude wijsheid blijven voortleven dan we vermoeden.

Deze voordracht van Prof. Meijers was een glanspunt in de bedrijvigheid van onze Gentsche VI. Conferentie, en genoot uitnemenden bijval. J. V.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr. 3. — 21 Januari 1939. — Mr. G. J. van Brakel, het toetsingsrecht van pachtcontracten i. v. m. art. 7 en 8 der Pachtwet. — Mr. E. F. Hooykaas, De eigendom van gevonden voorwerpen, m. o. Redactie.

JOURNAL DES TRIBUNAUX. — Nr. 3559. — 22 Januari 1939. — Paul Horion: Les régimes spéciaux de Congés annuels payés et les commissions paritaires.

DE RECHTSKUNDIGE ADVISEUR. — Nr. 18. — 18 Januari 1939. — Getuigenis. — 1938-1939. — Welkom. — De deurwaarders in Noorwegen. — Art. 1403, 3e lid B. W. — Een uit velen!

DEUTSCHES RECHT. — Nr. 1/2. — 15 Januari 1939. — Gesetz und recht, Stellrecht. — Grundsätze einer politischen Gemeinschaftslehre, Prof. Kriek. — Die Erziehung des Rechtswahrscheinlichwuchses, Dr. Lang. — Kampf um die Einmannsgesellschaft m. b. H., Prof. Grozmann. — Gefangenen und Straftatensenenfürsorge, Dr. Luxemburg. — Schuldfeststellung und Schuldbwägung im Ehescheidungs- und Eheaufhebungsurteil, Dr. Roquette. — Die Grundzüge des § 55 Ehegesetz, Spott.

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen. A. Somville, best.